

Om du har deltagit i kyrkans liturgi under vinter och vår, så har du fått del av hela det kristna budskapet. Advent och jul: Gud sänder sin Son till världen, d.v.s. till dig. Påsk och pingst: Sonen dör och uppstår för dig och den helige Ande utgjuts – för dig.

Vad finns det att tillägga? Verkligen inget. Och ändå firar vi i dag ännu en högtid som liksom är summan av allt detta. En högtid som visar vad hela Guds uppenbarelse säger om Honom själv: **Gud är tre-enig**. Gud är *Fader, Son och Helig Ande*. Detta är vår tro. Vi menar inte tre olika väsen med olika viljor och "personligheter". Gud är **en** och inget annat. De tre "personerna" i Gud kan inte heller kallas för en grupp. Därför säger vi inte heller att Gud skulle kunna delas upp i tre delar – då skulle ju varje del vara mindre än Gud och inte helt Gud. Gud är ett Vad och tre Vem i en oupplöslig enhet. Ordet "personer" *ger en bild av Guds verklighet* sådan den har uppenbarats för oss. Men ordet kan inte *rymma* Guds väsen.

Att inte kunna beskriva Gud är en verklig glädje, för det understryker Guds storhet och upphöjdhet över allt vi kan tänka (jfr Jes 55:8-9). Gud är ett absolut mysterium, en hemlighet. Men inte en hemlighet som ska gömmas bara för att vi inte kan beskriva den, nej det är en hemlighet som ska "ropas ut från taken" som Jesus säger (Matt 10:27).

Genom Jesus får vi del av Guds eget liv: Faderns Ord och Faderns Ande blir vår egendom. Så uppfylls den djupaste meningen med löftena från Gamla testamentet där Gud säger: *Jag skall vara er Gud och ni skall vara mitt folk* (jfr Jer 7:3). Uppenbarelsen av Guds väsen sker *för vår skull*. Vi ska dras in i den kärlek med vilken Fadern har älskat Sonen "redan före världens skapelse" (Joh 17:24). Paulus skriver (Rom 8:15): *Ni har inte fått en ande som gör er till slavar så att ni måste leva i fruktan igen; ni har fått en ande som ger söners rätt så att vi kan ropa: "Abba! Fader!"*

I grunden är tron på Fadern, Sonen och den helige Ande oerhörd enkel. Ett barn kan förstå den. Och du själv bekänner den i sin helhet på tre sekunder varje gång du gör korstecknet och uttalar Guds namn. Visst är vi blinda och har bara tron, men det räcker. En gång tar vår vandring slut och då ska tron övergå i skådande. Då blir det korstecken som du gör nu till en nyckel som öppnar dörrarna till paradiset. Då möter du det *som inget öga har sett och inget öra hört, det nämligen, som Gud har berett för dem, som älskar honom* (1 Kor 2:9). Läs gärna i dag *Katolska kyrkans katekes*, nr 232-267; 684-685; 689; 732; 813; 1066; 1077-1109.

*Evigt och utan början är detta
att Sonen framstod ur Fadern;
och evigt och utan början är detta
att den helige Anden utgick av Fadern och Sonen.*

*Allt vad Fadern är eller har,
det har han inte från någon annan*

*utan från sig själv,
och han är ursprung utan ursprung.
Allt vad Sonen är eller har,
det har han från Fadern,
och han är ursprung av ett ursprung.
Allt vad den helige Ande är eller har,
det har han på samma sätt från Fadern och från Sonen.*

*Men Fadern och Sonen är inte två ursprung till den helige Ande
utan ett enda ursprung,
liksom Fadern och Sonen och den helige Ande
inte är tre ursprung till skapelsen
utan ett enda ursprung.*

Kyrkomötet i Florens 1412.

Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar. Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare? Vem har skänkt honom något som han måste återgälda? Ty av honom och genom honom och till honom är allting. Hans är härligheten i evighet, amen. (Rom 11:33–36)

Första läsningen: **Ords 8:22-31** (*Innan jorden fanns, blev Visheten född*)

V. 22 ledde till krigsliknande tillstånd inom kyrkan på 300-talet när ärkekättaren Areios började säga att Sonen, Guds Ord, enligt denna vers måste vara en skapad *varelse* och att det har funnits en tid då Ordet inte fanns. Därmed undergrävdes hela kristendomens poäng med inkarnationen: att **Gud själv, den evige**, verkligen blivit en av oss som Nya testamentet lär (t.ex. Joh 1:1-18). Men kyrkofäderna i tidigare tider – såsom Justinus martyren, Origines och Tertullianus – hade inte tolkat texten så. De såg v. 22 som en bild av Guds Son som utgick (”avlades”) av Fadern *före all tid*. En påve i Rom, den helige Dionysius, varnade ca år 262 mot feltolkning av v. 22. Att ”skapa” betyder inte alltid att ”göra” påpekade han. Många skriftställen visar att Sonen är *född* (d.v.s. ”avlad”, = av samma natur som Fadern, alltså evig, Ps 2:7) – inte ”gjord”. Jesus sade att han och Fadern är ”ett” (Joh 10:30; jfr Joh 14:10). Ordet är Gud (Joh 1:1) – därför evigt. I vår tid har Jehovas vittnen skapat en ny version av Areios villolära.

Andra läsningen: **Rom 5:1-5** (*Vi är förenade med Gud genom Kristus i kärleken som ingjutits i våra hjärtan genom Anden*)

Paulus ord i v. 5 strålar av tillit och tacksamhet mot Gud. Man blir aldrig trött på att stanna vid dem och meditera över dem. Observera att versen står i ett sammanhang som handlar om *att lida för tron*. Att hoppet inte *sviker* (v. 5) får oss att tänka på v. 6 i den

psalm som Jesus bad på korset (Ps 22; jfr Ps 25:20). Just i våra mest desperata ögonblick ger Anden *det uthålliga, fasta hoppet* som är frid, ja, stolthet.

Evangelium: **Joh 16:12-15** (*Allt vad Fadern har är mitt. Av mig skall Anden ta emot det han låter er veta*)

Anden avslöjas här som *person*. Fadern och Sonen är inte Anden. Den tredje personen i Treenigheten är ”diskret” och talar aldrig om sig själv. Han gör alltid Jesus, Guds Ord, närvarande. Anden själv är ogripbar som vinden – vi märker enbart dess frukter i oss (Gal 5:22-23). *Världen kan inte ta emot den, eftersom världen inte ser den och inte känner den* (Joh 14:17). Anden skapade en beredskap att ta emot Frälsaren genom profeterna. Anden väcker vårt inre öra och får oss att lyssna och förstå fördolda sanningar. *Alla troende har del av förståelsen och förmedlingen av den uppenbarade sanningen* (Katolska kyrkans katekes, nr 91). Vi behöver inga lärare (1 Joh 2:27; jfr Matt 23:10). Anden lät Jesus bli till i Marias sköte liksom han sänker sig över bröd och vin på våra altaren *för att helga dessa gåvor, så att de för oss blir vår Herres Jesu Kristi kropp och blod* – som prästen ber i mässan. Anden stärkte Jesus (Mark 1:10-11), förhärligar honom (Joh 7:39) och denna härlighet vill Jesus genom Anden dela med sin kyrka (v.14; jfr Joh 17:22). Anden drar oss in i Guds inre liv!

MÅNDAGEN I ÅTTONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Pet 1:3-9** (*Ni har inte sett honom men älskar honom ändå*)

Vi påbörjar nu Petrus två brev. Här talar en erfaren predikant som kan entusiasmera. Hans ord väger tungt: han har själv sett Herren som den Uppståndne. Vi tror – han vet! Våra jordiska ägodelar går sönder eller mister glansen. Allt som vi sår vissnar senare. Men Gud håller en evig säkerhet och trygghet redo åt oss. För den utstår vi alla besvär. Hån och misshandel får oss inte att glömma den ousägliga himmelska glädjen (jfr v.8). Elden i v. 7 står för förföljelserna av kristna. En annan eld är *skärselden* efter döden som avlägsnar de sista resterna av kärlekslöshet och halvhet (jfr 1 Kor 3:15).

Evangelium: **Mark 10:17-27** (*Sälj allt du har och följ mig*)

Den unge Martin Luther ville i sin skuldängest veta hur man skaffar sig ”en nådig Gud” – ungefär som Jesu unge landsman i dagens evangelium. Han kallar Jesus för ”god” (v. 18) – är det för att han vill smickra eller för att han vet vem Jesus verkligen är, Gud? Jesus är lite som en kung som vandrar omkring, förklädd till tiggare. Någon hälsar honom ”Ers Majestät”, men varför? Vet han att det är Kungen? Jesu motfråga i v. 18 verkar vilja testa just detta, men han får inget svar.

Jesus hänvisar den rike mannen till de sociala förpliktelserna i tio Guds bud. Räcker inte de för himlen? Men detta svar ger ingen ro (tänk på Luther). Den unge juden vill vara

hundra procentigt säker. Det gillar Jesus: v. 21 kan läsas som att Jesus omfamnade och kysste honom. Han bjuds in till *fullkomlighetens väg*, den väg som många helgon i kyrkans historia skulle gå (t.ex. Franciskus av Assisi). Mannen stelnar till och släpper Jesu famn. Han kom ”till sans” igen, som man säger – han *mörknade*, skriver Bibel 2000.

Jesus kallelse avslogs och oron blev till sorg. Kamelen ville inte genom nålsögat. Den unge mannen valde att inte tillhöra den radikala gruppen kring Jesus utan återgå till sitt ynka lyxliv – tanken går till Luther som lämnade klosterlivet. Vad gjorde den rike sedan? Skaffade sig en bibeltolkning han kunde leva med: ”stanna i världen och lita på Guds nåd”? – ungefär så fick Luther sinnesro. Om den unge mannen fick frid vet vi inte. Jesus släppte honom med sorg: vad hade inte kunnat bli av honom!

Ära Herren med allt du äger... (Ords 3:9)

TISDAGEN I ÅTTONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Pet 1:10-16** (*Lev ett alltigenom heligt liv*)

De ”forskande profeterna” som Petrus syftar på (v. 10) är t.ex. den förtvivlade Daniel som i Dan kap. 9 ville räkna ut när frälsningen skulle komma. Eller Jesaja som fick se glimtar i förväg av det gudomliga barnets födelse (Jes 7:14; 9:2-6; 11:1-10) och av Messias sonande lidande för alla (Jes 52:13 – 53:12). Rättfärdiga, profeter och kungar har längtat efter att få se de stora ting som Petrus fick se, men de fick inte (jfr Matt 13:16-17; Luk 10:23-24). T.o.m. änglarna längtade efter det (v. 12; jfr 1 Kor 2:7). Författaren vet att han och hans läsare är privilegierade. Vi leva HELIGT, d.v.s. helt tillhöra Gud! *Ni skall vara heliga* – Moseböckernas refräng ekar här.

Evangelium: **Mark 10:28-31** (*Ni skall få hundrafalt igen mitt under förföljelser, och sedan evigt liv i den kommande världen*)

I motsats till den rike ynglingen vi läste om i går har Petrus och apostlarna lämnat familj, bostad och jobb för Jesu skull. Jesu löfte om ersättning har en märklig bismak: vem vill inte gärna ha allt man kan önska sig – gånger hundra – men... ”mitt under förföljelser (v. 30)”? Nej, man vill kunna sova lugnt med sina kära omkring sig. Hur ska man kunna det om säkerhetspolisens agenter ständigt står en efter livet? Då vore det väl enklare att sakta ner och bara följa buden i vanlig ordning och komma till himlen som Jesus förslog den unge mannen igår (jfr Matt 19:17).

Sanningen är att Petrus och apostlarna älskar Jesus, helt enkelt, trots att hans ord skrämmer dem och de inser att det kan bli väldigt krävande framöver. De vet att han vill skänka dem allt och tror att han kan göra det. Man undrar hur Judas tänkte nu.

Har jag inte sagt dig att om du tror, skall du få se Guds härlighet? (Joh 11:40)

ONSDAGEN I ÅTTONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Pet 1:18-25** (*Ni friköptes med Kristi dyrbara blod*)

Slavar och krigsfångar kunde i antiken friköpa sig om de lyckades få ihop tillräckligt med ”silver och guld” (v. 18). För slavar sågs det formellt som att ”deras gud har betalat priset”. Så ger Nya testamentet (jfr 1 Kor 6:20; Matt 20:28) mening åt Messias förnedrande död. Denna tolkning förknippas här med den mer judiska – att Jesu blod är som påsklammets blod som räddade hebreerna från döden i Egypten (v.19, jfr 2 Mos 12:1-28; Jes 53:7; Joh 1:29). Kristi blod är *dyrbart* (v.19) för att det är Guds blödande kärlek för oss, förberedd sedan evighet i hans outgrundliga visdom (jfr Kol 1:17). I dopet får vi del av dess renande kraft och av hans eviga liv (v.23).

Evangelium: **Mark 10:32-45** (*Vi går nu upp till Jerusalem där Människosonen skall utlämnas*)

Jesus förklarar för tredje gången för apostlarna att han ska lida, dö och uppstå. Det leder än en gång till nervösa frågor om makthierarkin i apostelgruppen. Det börjar nog gå upp för vissa att det Jesus säger inte bara är en ny liknelse utan kan bli blodigt allvar. Vilka chanser har Jesus i Jerusalem? Sebedaiossönernas fråga i v. 37 tyder på att de ser ett regeringsövertagande som en realistisk möjlighet. Deras självförtroende bygger väl på att de nyss har sett Jesus i hans ”härlighet” (v. 37; jfr Mark 9:2 f). Kanske räknar de med stöd från sympatisörer i Jerusalem som kan arrangera en ny social ordning i samförstånd med Rom. Eller så väntar de sig *eld från himlen* (Luk 9:54) eller *tolv legioner änglar* (Matt 26:53) som bereder marken för Jesu regim i ett apokalyptiskt scenario – ja, varför inte? Jesus ser på de två ivrarna. Klarar de ”bägaren” och ”dopet” han ska ta emot (Messias lidande, jfr Jes 51:17-22)? Båda svarar ”ja” men flyr senare som alla andra i Getsemane. Med tiden fick båda dock sin del: Jakob halshöggs (Apg 12:1-2). Johannes utsattes (enligt en legend) för tortyr. V. 42-45: Jesu rike på jorden kommer inte att fungera som andra riket. Där ska den störste vara som en slav åt de andra (v. 44). Allt i detta rike handlar om att *leva för andra*, ja, i nödfall gå i döden för dem. Som Jesus.

Där jag är kommer också min tjänare att vara. (Joh 12:26)

TORSDAGEN I ÅTTONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Pet 2:2-5, 9-12** (*Ni är Guds eget folk som skall förkunna hans storverk*)

Vi får inte glömma att Petrus läsare är förföljda (1 Pet 1:6; 3:16 f; 4:12 f; 5:8-10, 1 Pet 4:1 syftar väl på spöstraff, 4:6 kanske på avrättningar). När ett idrottslag gruvar sig för en

avgörande match, då peppar coachen dem att inte ge upp utan solidariskt stötta varandra. Bilderna som Petrus tar till är starkt motiverande: läsarna ska mentalt vila ut hos Herren, som ett ammande barn i moderns famn (v. 2 f; jfr Matt 11:28). Om de nu plågas för att de tillhör Kristus, så ska de visualisera sig själva såsom lyckade och ärade av Gud: de är hans tempel, heligt levande som ”grundstenen” Jesus Kristus – också han föraktad av människor (jfr Jes 28:16; Ps 118:22; Rom 9:33; 10:11; 1 Kor 3:16 f). Petrus delar ut medaljer: det gamla förbundets finaste hederstitlar ges åt de tappra kristna: de är *ett utvalt släkte* (jfr Jes 44:2f), *kungar och präster* (2 Mos 19:6), *ett heligt folk, Guds eget folk* (5 Mos 7:6). Detta ska de tänka på vid nästa eldprov, nästa våg av våld och förtal (v.12).

Evangelium: **Mark 10:46-52** (*Rabbouni, gör så att jag kan se igen*)

Denna berättelse är en andlig pärla. Här avslutas den långa delen av Markus evangelium som började i Mark 8:22 – där också en blind botades. Att Bartimaios namn nämns innebär att han var känd inom urkyrkan (han ”följde” Jesus i v.52, det betyder att han blev lärjunge). Mellan dessa två episoder har Jesus vandrat mot Jerusalem och förberett lärjungarna på sitt lidande. Skaran av apostlar och anhängare var nu en sorglig syn: *De var fyllda av bävan, och de andra som följde med var rädda* (Mark 10:32). Men se vilken tro den blinde tiggaren vid vägkanten har: han bekänner skrikande och i full offentlighet Jesus som Messias (”Davids son”, v.47). Det har ännu ingen människa vågat. Han vägrar att gömmas och glömmas. Han vill SES av Jesus och trotsar alla för att nå fram till honom. Jesus SER honom och då kan han själv SE (en elegant bild av att komma till TRO). Med stor vördnad hälsar han Mästaren (”Rabbouni” – ett arameisk uttryck som Markus har bevarat åt oss). Vi ska inte skämmas för vår tro och inte tysta ner andra som vill bekänna den. Vi ska tvärtom ställa oss vid Bartimaios sida och **låta hans bön om Jesu förbarmande få höras offentligt** och även få andra att be den – på gator, i skolor, på nätet...

Vi kan inte tuga med vad vi har sett och hört.

(Apg 4:20)

FREDAGEN I ÅTTONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Pet 4:7-13** (*Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått*)

Läsningen visar oss urkyrkans församlingsliv: man avstod från det grekiskt-romerska utsvävande sällskapslivet men hade så många kontakter med varandra som möjligt och bidrog med vad man hade. Vi anar också (indirekt) interna problem: synder, gnäll, meningslöst prat, chock och förvirring när förföljelser bröt ut. V. 8 betyder antingen att Gud bortser från våra synder när vi visar mycken kärlek (jfr Matt 6:14; Luk 7:47) eller att vi ska överse med vår nästas brister (jfr Ords 10:12; Jak 5:19-20).

Evangelium: **Mark 11:11-25** (*Mitt hus skall kallas ett bödens hus för alla folk*)

Jesu symbolhandlingar vill provocera. Det är kort före påsk – men fikonen mognar inte förrän i juni! Givetvis vet Jesus det. Han använder medvetet trädet för att utföra en profetisk handling som ska illustrera vad Gud tänker göra med folket om det inte omvänder sig (tanken går till Guds vingård i Jes 5:1-7 och fikonen i Jer 24:5; 29:17 – två metaforer för *Guds folk som inte bär frukt*). Förbannelsen är alltså en varning. Det samma gäller den våldsamma aktionen på tempelplatsen: ”Så här ska Gud göra med hela denna byggnad om ni inte slutar missbruka platsen till era ruttna affärer!” Jesus citerar profeten Jeremias (v.17; Jer 7:11; jfr Jes 56:7; Sef 1:9-11) som i sin tid profeterade om det första templets undergång (som följde år 587/586 f.Kr). Utåt liknar Jesus en ny Jeremia – precis så måste vanligt folk ha uppfattat honom. Och när Jesus få dagar senare (skärtorsdagen) beslutsamt lyfter kalken i nattvardssalen och proklamerar *det nya förbundet* genom sitt blod (Luk 22:20), så gör han anspråk på att uppfylla vad Gud lovat genom just denna profet (Jer 31:33-34). Men innan vi kommer så långt måste Jesus ta strid med Jerusalems partier. Det blir i kapitel 12.

Jesu ord i v. 23-25 har inte så mycket med förbannelsen av fikonsträdet att göra. Det är en undervisning om bön som väl läggs in här på grund av det som Jesus sade i v. 17 om templet som ett *bönens hus*. V. 25 står i *Matteus* version som en förklaring till Fader vår (Matt 6:14). Evangelisterna sätter ibland in Jesu ord i olika sammanhang.

Förslag till fredagsoffer: Göra min kyrka till *bönens hus* genom att be där lite extra.

LÖRDAGEN I ÅTTONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Jud v. 17, 20b-25** (*Gud kan ställa er inför sin härlighet, fläckfria och jublande*)

Aposteln Judas brev, från vilket vi här får de sista verserna, har påfallande stora likheter med Första Petrusbrevet (kap. 2 och 3) som vi just gått igenom i vardagsmässorna. Brevet är varmt och personligt. Judas bekräftar att *rätt tro är den som förkunnas med apostolisk auktoritet* (jfr v.17). Men apostlarna lånade tydligen texter av varandra! V. 22-23 handlar om dem som tvivlar. Har de god vilja (vill ha hjälp att tro) ska vi rädda dem som vore de instängda i ett brinnande hus. Är tvivlet elakt (hånfullt) ska vi se till att inte kladdas ner av deras verbala spyor.

Evangelium: **Mark 11:27-33** (*Vad har du för fullmakt att göra detta?*)

Tempelkomplexets ledande representanter går smart fram. I stället för att promptly ta fast Jesus ber de honom bevisa att han har rätt att göra som han gör. De syftar på tempelaktionen (evangeliet igår). *Är du herre över templet?* – det vill de veta, och syftet är att kunna formulera en formell anklagelse om hädelse (blasfemi) ifall Jesus säger ja. Men Jesus ställer ett villkor för att svara: motståndarna tvingas ta ställning för eller emot

den populäre Johannes döparen som avrättades på grund av sin kritik mot Herodes (Mark 6:14-29). Det är samma sak som att kräva ett klart svar på frågan om Herodes gjorde rätt eller fel. Det är politiskt sprängstoff. Jesus spelar ut makten mot makten. De välklädda herrarna måste slingra sig ur dilemmat och gör sig till ett åtlöje. Folk skrattar förmodligen. Men det är en farlig väg Jesus slår in på. Så här gör man inte om man söker erkännande. Jesus driver på en process som leder ut i politisk isolering. Lärjungarna tittar oroligt på varandra. ”Ska vi dela Döparens öde?”

Hur mina fiender viskar och mumlar dagen i ända om mig. (Klag 3:62)
